

Visie op buitengewoon onderwijs aan leerlingen met autisme (type 9)

Onderwijs type 9 richt zich tot leerlingen met een autismespectrumstoornis die geen verstandelijke beperking hebben zoals bepaald in de definitie van type 2 en die ondanks redelijke aanpassingen niet terecht kunnen in het gewoon onderwijs. (Bron: [Decreet basisonderwijs](#) en [Codex secundair onderwijs](#))

Een school type 9 neemt een **aantal speerpunten** in de focus om dit te realiseren. Dit vraagt professionalisering van de teamleden zodat ze kunnen tegemoet komen aan de specifieke noden van deze doelgroep.

Autismevriendelijke schoolcontext organiseren

Een belangrijk uitgangspunt in de aanpak van leerlingen met autisme is de **leer- en opvoedingssituatie aanpassen aan de ondersteuningsnoden van de leerling**. Een goede basis- en vakdidactiek is autismevriendelijk.

Een autismevriendelijke omgeving **verheldert contexten, bouwt voorspelbaarheid in en houdt rekening met sensorische gevoeligheden**. De maatregelen herleiden stress tot een minimum en bieden de mogelijkheid tot de optimalisatie van de leer- en ontwikkelingskansen van leerlingen. Maatwerk is bij al deze maatregelen een absolute vereiste. De school **houdt rekening met de eigenheid van de individuele leerling**. Hierbij bewaakt ze dat de gestelde doelen en verwachtingen voldoende uitdagend zijn.

Het doorlopen van het **proces van handelingsplanning** is de gids in aanpak en biedt houvast aan het schoolteam om kwalitatief onderwijs te garanderen. Het opstellen van het handelingsplan is telkens weer een evenwichtsoefening tussen enerzijds aanpassen van de omgeving en anderzijds het expliciet aanleren van vaardigheden om zo tot leren te komen.

Expliciet aandacht besteden aan sociaal-emotionele ontwikkeling en leren leren

De essentie van autisme zit aan de binnenkant (cognitief niveau) en niet aan de buitenkant (gedragsniveau). Dit vraagt een sterk doorgedreven professionalisering van het schoolteam om autisme beter te leren kennen en te begrijpen met het oog op het bieden van gepaste ondersteuning.

Leren leren en sociaal-emotionele ontwikkeling vragen een expliciete aanpak zonder daarbij de samenhang met andere leergebieden en de transfer naar maatschappelijk functioneren uit het oog te verliezen. Deze expliciete aanpak heeft **consequenties voor de doelenselectie op maat van de individuele leerling of leerlingengroep**.

Leerlingen leren in een omgeving met maximale begeleiding en krijgen een pakket aan vaardigheden mee die hen ondersteunen. De school is een omgeving die veel ruimte biedt om sociale vaardigheden in te oefenen. Een procesgerichte aanpak van de vaardigheden waarmee de leerling met autisme het moeilijk heeft, is belangrijk. De leraar neemt hierbij de rol op van mediator.

Multidisciplinair teamwerk

Geïntegreerde multidisciplinariteit is ook in type 9-scholen een belangrijk gegeven. Naast de leraren **zetten ook paramedici hun specifieke kennis en vaardigheden in op de klasvloer om zo het onderwijs aan deze leerlingen te versterken.** Hun aanwezigheid in de klas **vergroot de mogelijkheid om tegemoet te komen aan de individuele noden en specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen.** Gelet op het feit dat ook actief aan transfer van het geleerde moet worden gewerkt, zijn paramedici vaak de uitgelezen partners van leraren om hier ook werk van te maken.

Paramedici kunnen ook ingezet worden om bepaalde deelvaardigheden klasextern en/of individueel in te oefenen om de doelen uit het handelingsplan te bereiken.

Het **paramedisch team ondersteunt het onderwijsleerproces vanuit zijn gespecialiseerde invalshoek.** De samenstelling van het multidisciplinaire team gebeurt op basis van de noden van de leerlingen met autisme. Deze gaan vaak verder dan het trainen van schoolse vaardigheden.

Maatschappelijke transfer trainen

Type 9-scholen zetten in op het **actief nastreven van transfer van het geleerde.** Naast aanpassing van de leer- en opvoedingssituatie is het aangewezen dat leerlingen vaardigheden en strategieën aangeleerd krijgen die hen kunnen helpen om te functioneren in de leer-, leef- en werkomgeving.

Het vergt heel wat denkwerk en creativiteit van een schoolteam om de **inhouden van hun onderwijs te koppelen aan functionele zaken uit de maatschappelijke context en de leefwereld van de leerlingen.** Communicatieve vaardigheidstraining, trainen van de sociale vaardigheden en redzaamheid vinden bij voorkeur plaats in levensechte contexten. Deze noodzakelijke uitdaging gaan schoolteams best aan om ervoor te zorgen dat de transfer van het geleerde werkelijk plaatsvindt.

Samenwerken met ouders en partners

Vanuit het handelingsgericht denken is **samenwerken met de leerling, de ouders, het CLB en andere externe partners uit het netwerk van de leerling** van groot belang. Dit gebeurt op een constructieve en transparante manier met respect voor ieders eigenheid en inbreng. **Samenwerking creëert kwaliteit.**

Het actief betrekken van de leerling bij zijn onderwijsloopbaan en leertraject verhoogt de motivatie tot leren. Het is nodig in gesprek te gaan met de leerling en zijn ouders om het handelingsplan te verduidelijken en te verhelderen. Door hen te erkennen in hun deskundigheid worden ze mederegisseurs van het leer- en ontwikkelingstraject.